

ASGARİ ÜCRET KARŞILAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bordroların ve benzeri kazanç belgelerinin gerçeği yansıttığı ve ücretin miktarı konusunda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmadığı durumlarda, eğer belirlenen ücret, olay tarihinde yürürlükte bulunan asgari ücretin üzerinde ise, fazlalık oranı hesaplanıp, bu oran, rapor (hüküm) tarihine kadar yürürlüğe giren asgari ücretlere uygulanacaktır. Buna “asgari ücret artırımlı kazanç hesabı” veya “asgari ücret karşılaştırması” denilmektedir.

Hesaplama şöyle olacaktır: Diyelim ki, kaza geçiren işçinin ücreti kesin biçimde aylık net 300.000.000 TL. olarak saptanmıştır. Aynı tarihte yürürlükteki asgari ücretin net tutarı 225.999.000 TL.dir. Buna göre fazlalık oranı: $300.000.000 / 225.999.000 = 1.327$ dir. Bu katsayı, tazminatın hesaplandığı (hüküm tarihine en yakın) tarihe kadar yürürlüğe giren asgari ücretlere uygulanacaktır. Örneğin, asgari ücretin net tutarı 303.000.000 TL. olmuşsa, işçinin bu dönem zararının hesabı $303.000.000 \times 1.327 = 402.000.000$ TL. üzerinden, sonraki dönem asgari ücretin net tutarı 318.000.000 TL. olmuşsa, dönem zararı $318.000.000 \times 1.327 = 422.000.000$ TL. üzerinden hesaplanacaktır.

Ücretin kesin saptanabildiği ve bu konuda taraflar arasında uyuşmazlık bulunmadığı durumlarda, artık meslek kuruluşlarından bilgi istenemeyeceği ve başka araştırmalara başvurulmayacağı, yukarıda açıklandığı biçimde asgari ücret karşılaştırması yönteminin uygulanacağı görüşü, “gerçek belli iken varsayımlara dayanılmaz” ilkesinden kaynaklanmaktadır.

ASGARİ ÜCRET KARŞILAŞTIRMA YÖNTEMİNE İLİŞKİN YARGITAY KARARLARI

Sigortalının kaza tarihindeki ücreti, hiçbir kuşku ve duraksamaya yer bırakmayacak biçimde belirlendikten sonra, o tarihte yürürlükte bulunan **asgari ücrete fazlalığı oranında hüküm tarihinden önce yürürlüğe girmiş tüm asgari ücretlerin aynı oranda artırımlı olarak alınması** gerekirken, bu konuda eksik inceleme ile hüküm kurulması doğru değildir.

(10.HD.04.03.1997, 1759-1644)

Sigortalının kazancı **asgari ücretin üzerinde ise**, kaza tarihi ile hüküm tarihi arasındaki asgari ücretlerin (**fazlalık oranında**) artırımlı hesaplanması gerekir.

(10.HD.07.03.1989, 385-2104)

Tazminatın saptanmasında işçinin net gelirin öncelikle belirlenmesi gerektiği tartışmasızdır. Hesap raporu yönünden davacının ücreti, ikramiyesi ve diğer hakları ücret bordrosunda belli olduğuna göre, **belli olan bu ücreti ile asgari ücret kıyaslanarak**, asgari ücretin üzerindeki oran belirlenmek suretiyle zarar ve tazminatın bilirkişiler aracılığı ile hesaplanması gerekir. Tazminatın saptanmasında işçinin belli olan net ücreti ile asgari ücret kıyaslanarak, asgari ücretin üzerindeki oran belirlenmek suretiyle zarar ve tazminat hesabı yapılmalıdır.

(21.HD.09.12.1996, 6011-6822) (Yargı Dünyası, 1997/2-134)

Zararın tespiti aşamasında, sigortalının iş kazasının vuku bulduğu tarihteki fiili ücretinin, yine o tarihte yürürlükte bulunan **asgari ücrete fazlalığı oranında**, hüküm tarihinden önce **yürürlüğe giren tüm asgari ücretlerin** de aynı oranda “**artırımlı**” olarak alınması gerekir.

(10.HD. 09.03.1999, 1341-1636)

Sigortalının olay tarihindeki kazancının işyeri kayıtlarına göre belirlenmesi ve yürürlükteki “**asgari ücretten fazlalığı oranında**”, hüküm tarihinden önce yürürlüğe giren tüm asgari ücretlerin de aynı oranda “**artırılması**” gerekir.

(10.HD.31.01.1995, 94/14853-95/795) (YKD. 1995/7-1064)

Zararın tespiti aşamasında, sigortalının kaza tarihindeki kazancının, yürürlükteki asgari ücretin üzerinde bulunması karşısında, **karar tarihinden önce yürürlüğe giren tüm asgari ücretlerin de “aynı oranda artırımı”** biçimde alınması gerekir.

(10.HD.10.10.1995, 5368-7988)

Davacının ücreti, ikramiyesi ve diğer hakları **ücret bordrosunda belli olduğuna göre**, belli olan bu ücret ile asgari ücret “kıyaslanarak” **asgari ücretin üzerindeki “oran”** belirlenmek suretiyle zarar ve tazminat hesabı yaptırılmalıdır.

(21.HD.09.12.1996, 6011-6822) ” (21. HD. 09.12.1996, 6011-6822)

Sigortalının kaza tarihindeki kazancının o tarihte **yürürlükte olan asgari ücrete nazaran fazlalık oranının belirlenmesinde**, brüt ücretin, asgari ücretin brütüne göre karşılaştırması yerine, net ücretin brüt asgari ücretle karşılaştırılması, giderek bilinmeyen dönemde yıllara göre artırım ve iskontolamanın yapılmasında, matematiksel ilkelere aykırı biçimde yıllık kazanç kaybı peşin değerinin sabit tutulması hatalıdır.

(10.HD.01.10.1996, 8579-7824)

Tazminatın hesabında, **hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan verilere göre** belirlenecek kazanç miktarının esas alınması gerekir. **Davacının (olay tarihindeki) ücretinin, asgari ücretin 2,8 katı tutarında olduğu** saptanmasına göre, **hüküm tarihine kadar yürürlüğe giren asgari ücretlerin 2,8 katı alınmak suretiyle** tazminat hesaplanmalıdır.

(21.HD.14.05.2002, 2446-4368)

Davacının asgari ücretin çok üzerinde bir ücretle çalıştığı dosya içeriğindeki bilgi ve belgelerle ve özellikle, işverence sunulan davacıya ait özlük dosyasından açıkça anlaşıldığı gibi, bu konuda taraflar arasında da bir uyuşmazlık söz konusu değildir. Hal böyle olunca davacının mesleğine, tecrübesine, işyerindeki görev ve sorumluluklarına uygun düşen ve işverence sunulan özlük dosyasındaki ücret esas alınmak suretiyle aktif dönem zararının belirlenmesi gerekirken, davacının yaşlılık aylığı almakta olduğundan sözedilerek, kaza tarihinden aktif dönem sonuna kadar asgari ücret esas alınarak tazminatının hesaplanması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

(21.HD.18.11.2003, 7895-9525) (Legal İş Hukuku Der., 2004/3-1106)